

Posvátná krajina: Přítomná minulost

Mezioborová konference

Termín konání: 9. září 2026 od 13 hodin

Místo konání: Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem, Očkova 5, 413 01 Roudnice nad Labem

Hlavní téma: Říp, krajina Podřipska a vztah ke krajině ve světle nových archeologických objevů a z perspektivy dalších oborů, sociologie, filosofie, dějin umění.

Koncept: PhDr. Jaroslav Anděl

Koordinace za GMU: Bc. Michaela Doleželová

Webové stránky pořadatele: www.galerieroudnice.cz

O konferenci

Mezioborová konference *Posvátná krajina: Přítomná minulost* se koná při příležitosti 900letého výročí první historické zmínky rotundy na Řípu a výstavy *ŘÍP: kontext a současnost*, kterou Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem pořádá ve spolupráci se studenty a pedagogy Fakulty umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem (15. 5. – 13. 9. 2026).

Nedávné archeologické výzkumy na Podřipsku odhalily monumentální neolitické stavby – rondely a dlouhé mohyly. Podobné objekty známe z celé střední Evropy, ale Podřipsko je díky hoře Říp jakožto přirozenému středu (*axis mundi*) ukázkovým příkladem tzv. posvátné krajiny. Tento pojem zavedli britští archeologové na konci 20. století.

Zatímco v mnoha kulturách jsou tradice posvátných míst stále živé, západní svět je potlačil nástupem vědy a technologií. Příroda se proměnila v pouhý objekt zkoumání a ovládání, což německý sociolog Max Weber nazval „odkouzlením světa“ (*Entzauberung der Welt*).

Toto vyprázdnění má však vážné důsledky:

- Místo posvátna zaplňují novodobé kultury a manipulativní ideologie.
- Čistě užitkový vztah k přírodě vede k hluboké environmentální krizi.

Antropologické výzkumy (např. Dimitrise Xygalatase) potvrzují, že o krajinu úspěšně pečujeme tam, kde je náš vztah k ní založen na hlubších hodnotách a rituálech.

Cílem této mezioborové konference je společně diskutovat o tom, jak vztah k naší krajině kultivovat a prohlubovat.

Pro koho je konference určena?

Konference je nevšední příležitostí pro rozšíření obzoru několika směrů a také pro propojení odborné i široké veřejnosti se zájmem o krajinu, zejména:

- Veřejnost z řad odborníků
- Studentstvo a akademická obec
- Široká veřejnost se zájmem o problematiku krajiny

Na co se můžete těšit?

5 inspirativních přednášek od špiček z oboru, panelová diskuse s prostorem pro vaše dotazy.

Přednášející: PhDr. Petr Krištuf, Ph.D., archeolog a vysokoškolský pedagog, vedoucí archeologického výzkumu posvátné krajiny na Podřipsku; PhDr. Jana Stachová, Ph.D., socioložka, vědecká pracovnice zabývající se environmentální sociologií; PhDr. Jaroslav Anděl, konceptuální umělec, fotograf, historik umění a kurátor; PhDr. Ing. Jiří Olšovský, Ph.D., filosof a básník; Mgr. Ivana Hermová, sociální antropoložka a publicistka.

Anotace přednášek

- **Hora, mohyly a paměť krajiny: osm tisíc let proměn Podřipska**
PhDr. Petr Krištuf, Ph.D. (Katedra archeologie, Západočeská univerzita v Plzni)
Hora Říp, pravěké mohyly a tisíce let lidské paměti zapsané do krajiny. Vydejme se spolu na cestu dlouhou osm tisíc let, během níž budeme sledovat proměny Podřipska od pravěké rituální krajiny až po dnešní zemědělský region. Co z dávných významů krajiny kolem Řípu přetrvalo až do dnešních dnů?
- **Rozporuplná krajina**
PhDr. Jana Stachová, Ph.D. (Sociologický ústav, AV ČR)
Příspěvek se zaměřuje na otázky, jaké rozpory lze identifikovat ve vztahu široké veřejnosti k přírodě a krajině, jakou podobu krajiny lidé preferují, jaké hodnoty jsou spojovány s její efektivní ochranou či jak se mohou lišit pohledy veřejnosti a odborníků. Zvláštní pozornost je věnována nejednoznačnosti a rozporuplnosti, které vztah lidí ke krajině, přírodě či stromům často provázejí.
- **Kamenná zahrada: Portál do posvátné krajiny předků**
PhDr. Jaroslav Anděl (Anglo-American University in Prague)
Záměrem uměleckého a vzdělávacího projektu pro zámecký park v Peruci je podnítit zájem o nedávné archeologické objevy monumentálních neolitických staveb a prohloubit vnímání krajiny Podřipska a krajiny jako takové

historickými příklady péče, respektu a úcty. Realizace projektu je také sondou do současného vztahu městských a venkovských obyvatel ke krajině a k dějinám, který podmiňuje jejich sebeporozumění a identitu.

- **Obrat k posvátnosti přírody**

PhDr. Ing. Jiří Olšovský, Ph.D.

Jsme svědky dění světa v období silné indoktrinace a rostoucího ne-myšlení. Předpokladem obratu tohoto dění je obrat k posvátnosti přírody. V duchu Heideggerovy myšlenky básnického pobývání na světě se soustředím na vlastní zkušenost bytování ve světě, konkrétně v krajině, a jak je to pak přetaveno do mé básnické tvorby.

- **Dotknout se země**

Mgr. Ivana Hermová

Setkávání s krajinou může nabývat rozličných podob – od fascinace nad mohutností horských hřebenů po skromné potěšení z pokojové rostliny na chodbě domova pro seniory. Bez ohledu na místo či formu kontakt s přírodou se stává kontaktem s naší přirozeností (viz anglické slovo *nature*). Prozkoumáme pojem posvátné a profánní krajiny ve vztahu k trvalosti a proměnlivosti jejího prožívání a na příkladech z praxe si ukážeme, jak navázat hlubší vztah s jakýmkoliv „kusem“ země.

Pro koho je akce určena?

Pro každého, koho zajímá krajina, příroda a historie! Srdečně zveme:

- Kolegy z řad muzejníků, archeologů, sociologů a dalších oborů,
- studenty i akademiky,
- a především **širokou veřejnost**, které není osud naší krajiny lhostejný.

Jak se přihlásit?

- **Vstupné je zdarma.**
- Kapacita našeho sálu je však omezená, proto si prosím **rezervujte své místo včas.**
- Online rezervace probíhá jednoduše na webu: <https://galerieroudnice.cz/akce>

Koncept konference: PhDr. Jaroslav Anděl

Koordinace a kontakt pro média: Bc. Michaela Doleželová
(dolezelova@galerieroudnice.cz)

Pořadatel: Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem
(www.galerieroudnice.cz)

